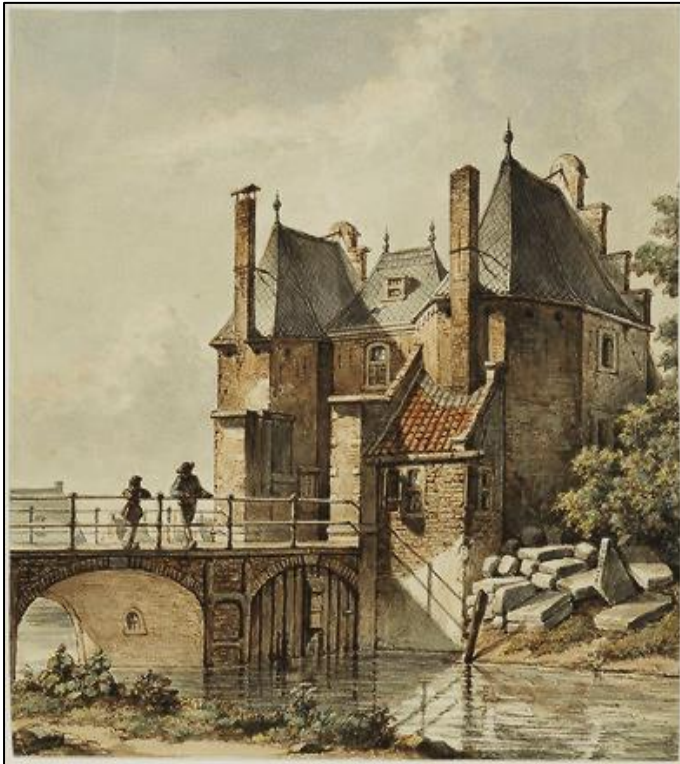

Schalkwijkerbrug

Schalkwijkerpoort

Ooit had Haarlem wel veertien stadspoorten. Van deze verdedigingswerken staat er nog één fier overeind: *de Amsterdamse Poort*. De andere poorten zijn in de 19de eeuw gesloopt omdat ze overbodig waren en alleen maar geld kosten voor onderhoud. Ook was Haarlem bezig om uit zijn jasje van stadsmuren te groeien en had zij de ruimte daarbuiten hard nodig. Denk maar aan het Rozenprieel en de Leidsebuurt. De poorten stonden alleen maar in de weg. En passant werden toen ook een aantal stadsgrachten gedempt vanwege de vreselijke stank die het stilstaande water vooral in de zomer opleverde.

De Schalkwijkerpoort lag vlakbij het Spaarne en was een zuidoostelijke toegang tot de stad. Begin 15de eeuw werd zij gebouwd nadat de achterliggende wijk, de Burgwal, bij de stad was gevoegd. In de 17de eeuw is de poort vervangen door het exemplaar dat op de aquarel uit 1854 van J.H. van West (1803 – 1881) is afgebeeld (zie linksboven).

De poort speelde in het beleg van Haarlem door de Spanjaarden (1572-1573) een belangrijke rol in de bevoorrading van de stad. Zij lag gunstig ten opzichte van het nabij gelegen Haarlemmermeer van waaruit schepen met voedsel en munitie via de Zomervaart dicht bij Haarlem konden komen. Toen deze route door de Spanjaarden in het voorjaar van 1573 volledig werd afgegrensd liep de nood in de stad snel op. Op het laatst werd door het ontbreken van voedsel zelfs bladeren en boomschors gegeten. Honden en katten waren er toen al niet meer. Het fel gehoopte ontzet door troepen van de prins bleef uit en uiteindelijk moest Haarlem door hongersnood de stad overgeven.

In 2023 werd de oude Schalkwijkerbrug uit 1926 vervangen door een nieuwe. Bij deze werkzaamheden zijn resten aangetroffen van de in 1866 gesloopte Schalkwijkerpoort. Aangenomen was dat er na die sloop weinig tot niets zou zijn overgebleven. De gevonden funderingen zijn gelaten voor wat ze zijn en na onderzoek weer afgedekt.

Martin Busker projectleider van de Stichting Geveltekens Vereniging Haerlem (SGVH) is door de gemeente Haarlem gevraagd om een plaquette te ontwerpen ter herinnering aan de Schalkwijkerpoort. Dit in navolging van andere herinneringsplaquettes zoals al te zien bij de Raaks, de Jansstraat en de Kruisstraat. Allen zijn tot stand gekomen in samenspraak met de gemeentelijke afdelingen Erfgoed en Archeologie. Naast de nodige tekst met uitleg zie je ook een afbeelding van de Schalkwijkerpoort op basis van een tekening van Vincent van der Vinne uit 1684. De steen werd gehakt door Jason Vriend van Swaalf Natuursteen uit Haarlem. De onthulling vond plaats op 20 december 2023.

Bron: Wikipedia (CC-BY-SA Licentie)
Noord Hollands Archief

